

ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА АЛБАНСКИЯ ПАЗАР НА ОДИТОРСКИ УСЛУГИ

Илва Иса

Дисертация, представена в изпълнение на изискванията на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“

2025 г.

Резюме

Дигиталната трансформация заема значителна роля в повечето икономики и одиторската индустрия е силно повлияна от нейното влияние. В момента новите тенденции показват, че в бъдеще няма да има одит; вместо това изкуствен интелект ще се справя с всички одиторски процедури вместо нас. Технологиите служат като инструмент, който подобрява ефективността и ефикасността на одита, тъй като е невъзможно успешното провеждане на одит без нея. Следователно, това оказва натиск върху одиторските фирми да възприемат технологиите и да ги включат в своите одиторски практики.

Това проучване ще бъде проведено чрез изучаване на албанския пазар на одиторски услуги, как и кои ИТ инструменти са били използвани от одиторите преди и понастоящем. Проучването обяснява също така текущите познания за ИТ сред одиторите, различните инструменти и факторите, които влияят върху използването на компютъризирани инструменти в одитните процедури. Тази теза ще ни помогне да разберем и да докладваме актуализация за това кои съвременни технологии са внедрени в други страни и в Албания понастоящем.

За постигане на тези цели беше проведен преглед на литературата и след това беше разпространен въпросник. Наборите от данни бяха използвани за създаване на четири модела за тестване, чрез статистически анализ, на въздействието на факторите, които влияят върху процеса на одит в неговите четири фази. Дигитализацията, виртуализацията, специализацията и използването на технологии ще бъдат тествани и изследвани, за да се определи дали са засегнати и от кои фактори.

Общото заключение е, че липсата на задълбочени познания и умения за работа с информационни технологии сред одиторите е силно изразена. Препоръчително е образователните звена да актуализират учебните си програми. Новите одитори също трябва да се образуват, че освен непрекъснатото обучение по одит, те трябва да актуализират и своите меки умения в областта на технологиите.

Ключови думи: ИТ-инструменти, Компютърно подпомагани одитни техники (СААТ), ИТ-знания, Дигитализация , Модерни технологии, Софтуер.

Декларация за плагиатство

Декларирам, че тази дисертация е моя оригинална работа. С настоящото съм цитирал, посочвал и посочвал всички източници, които съм използвал за литературния преглед и други цели в дисертацията, съгласно университетските политики.

Глава 1. Въведение

Въведение

Това проучване е фокусирано върху значението на компютъризираните инструменти, подпомагани от одит, в одита и счетоводството в Албания. Одитът е важен, защото не само има поддържаща роля в бизнес среда, която се променя с времето, но е необходим и за ефективното функциониране. Ефективното функциониране означава определяне на обхвата, периода, подходите, знанията, ресурсите и други фактори, влияещи върху процеса на одиторски споразумения и отчитане за качество на одита на ниска цена. Клиентите и конкурентите изискват одиторите да предоставят продукти с добавена стойност на ниска цена, с добро качество и навременна (Baker, В 2003) доставка. (Basu, R. 2001)

Уместност на проблема

Одиторската индустрия е ангажирана с настоящите промени, породени от напреднали технологии като изкуствен интелект, големи данни и блокчейн. Голямата четворка, като Deloitte, PwC, EY, вече наемат архитекти на данни, които да помогнат с процеса на преход, протичащ в одиторската и консултантската индустрия. Но какви са последиците от това за знанията на одиторите на различни нива, които се стремят да използват напреднали технологии? Докъде е стигнал одитът в Албания с внедряването на СААТ или напреднали технологии?

През ноември 2019 г. се проведе национално обучение за прилагане на софтуера CaseWare IDEA и около 100 лиценза бяха предоставени безплатно на регистрирани външни одитори. Нямаше преди това препоръчан софтуер за използване от Националния счетоводен съвет и процесът на одит се извършваше предимно ръчно. Тази празнина в практиката, но също и в литературата и изследователските публикации относно Албания, ме насърчи да проведе това проучване защо външните одитори не използват СААТs в Албания.

Изглежда, че в базата данни на IEKA са регистрирани около 233 задължителни външни одитори, а има и около 60 одиторски фирми. Тук работят международни одиторски и финансово-консултантски офиси като Deloitte, PWC, Mazars, Grand Thornton, но в базите данни на списанията се появяват малко или никакви публикации за състоянието на пазара в Албания.

Така че, аз, като нов задължителен външен одитор, съм любопитен да видя защо нашият малък пазар на одит се намира толкова дълго в забавена фаза на конкурентоспособност за региона.

Изследователски въпрос

Без съмнение има много смислени публикации за дигитализацията и съвременните одиторски технологии. Те предлагат перспективи като ползите и предизвикателствата от използването на дигитализацията, някои предлагат дори да се изготви рамка за нейното внедряване, други изучават задачите на одитора по време на внедряването на съвременни технологии в одита. Не е много ясно обаче до каква степен тя е внедрена и използвана от одиторите и какви фактори влияят върху нейния напредък. Тази дисертация има за цел да изследва степента на приложение на компютърно подпомагани инструменти за одит в Албания. След като разгледах приложението или липсата на СААТs, търся възможни причини и последици от ситуацията. Въз основа на това формулирах следните изследователски въпроси:

„Как дигитализацията влияе на одиторите с различен трудов опит в Албания?“

„Какво влияние оказват дигитализацията и напредналите технологии върху работата на одиторите в Албания?“

„Какви са констатациите, които биха могли да помогнат на одиторите да подобрят знанията си в областта на ИТ инструментите и съвременните технологии в Албания?“

Хипотеза

Има четири фази на одит и моите модели ще се основават на някои важни променливи във всяка фаза.

Модел I.

Изследователски въпрос : Ползнен ли е процесът на дигитализация в предлагането на възможности в процеса на одит?

Дигитализация = $\alpha + \beta_1$ пол + β_2 възраст + β_3 квалификация + β_4 позиция + β_5 вид икономика + β_6 размер на компанията + β_7 брой одитори в екипа + β_8 как са провеждани предишни одити + β_9 как се провежда текущият одит + β_{10} специален закон или стандарт, прилаган към предприятието + β_{11} софтуер, прилаган при одита + β_{12} системата работи ли само в офиса + β_{13} цена за внедряване на софтуера.

Модел II.

Изследователски въпрос: Виртуализацията повлияла ли е на следните процеси във вашите одиторски процедури?

Виртуализация = $\alpha + \beta_1$ пол + β_2 възраст + β_3 квалификация + β_4 позиция + β_5 вид икономика + β_6 размер на компанията + β_7 брой одитори в екипа + β_8 как са провеждани предишни одити + β_9 как се провежда текущият одит + β_{10} специален закон или стандарт, прилаган към предприятието + β_{11} софтуер, прилаган при одита + β_{12} системата работи ли само в офиса + β_{13} цена за внедряване на софтуера.

Модел III.

Изследователски въпрос : Повлияла ли е специализацията на следните процеси във вашите одиторски процедури?

Специализация = $\alpha + \beta_1$ пол + β_2 възраст + β_3 квалификация + β_4 позиция + β_5 вид икономика + β_6 размер на компанията + β_7 брой одитори в екипа + β_8 как са провеждани предишни одити + β_9 как се провежда текущият одит + β_{10} специален закон или стандарт, прилаган към предприятието + β_{11} софтуер, прилаган при одита + β_{12} системата работи ли само в офиса + β_{13} цена за внедряване на софтуера.

Модел IV.

Изследователски въпрос: Повлияло ли е използването на одитната информационна система на следните одитни процедури, като например: автоматично записване на транзакции, съхранение на данни, наблюдение на събиране на данни, систематика и извличане на грешки?

Използване на АИС = $\alpha + \beta_1$ пол + β_2 възраст + β_3 квалификация + β_4 позиция + β_5 вид икономика + β_6 размер на компанията + β_7 брой одитори в екипа + β_8 как са провеждани предишни одити + β_9 как се провежда текущият одит + β_{10} специален закон или стандарт, прилаган към предприятието + β_{11} софтуер, прилаган при одита + β_{12} системата работи ли само в офиса + β_{13} цена за внедряване на софтуера.

Цел/задача

Целта на това проучване е да се проучи възприятието на одитора за използването и значението на одиторските технологии на албанския одиторски пазар, както от страна на вътрешните, така и на външните одитори.

Целта на това проучване е да се провери: Докъде е стигнал външният одит в Албания с внедряването на СААТ или съвременни технологии?

Тема на изследването: Въздействие на дигитализацията върху одита в Албания

Проучване как дигитализацията трансформира традиционните процеси, подобрява ефективността и повишава точността .

Обект на изследването: Одиторски методологии и инструменти за дигитален одит.

Проучване на това как традиционните одиторски методологии се възприемат или трансформират чрез цифрови технологии

Това проучване е разработено въз основа на някои цели:

(i) Оценка на използването на знания и значението на одиторските технологии от одитори, одитори в независими фирми в Албания,

(ii) Разгледайте някои от видовете инструменти за одиторски технологии, използвани в одитния процес,

(iii) Определяне на определящите фактори, влияещи върху използването на одиторски технологии в одитния процес и

(iv) Проучете дали използването на одиторски технологии в одитните процедури е от значение за характеристиките на одиторските фирми.

Това изследване е мотивирано от оскъдността на литература в тази област в Албания. Настоящото проучване се фокусира върху установяването на това кои компютърно подпомагани инструменти за одит са били използвани най-често от регистрираните одитори в Албания, анализирайки използването на компютърни инструменти и факторите, които могат да повлияят на приемането на специфичен софтуер за подпомагане на одита.

Методи и инструменти на изследването

Данните, използвани в изследването, са първични данни. За да проверя каква е ситуацията на пазара, проведох теренно проучване в 60 одиторски кантори, като изключих от въпросника международни компании като Deloitte, KPMG, PWC, Mazars и Grand Thornton.

За съжаление, разпространението и събирането на въпросника бяха извършени предимно в периода март-май, най-вече когато цялата страна влезе във фаза на локдаун, и не можах да събера данни от лични интервюта. Въпреки че се стремях да получа повече отговори от въпросника, представителният брой на респондентите е значим, защото те представляват големи одиторски кантори и са известни професионалисти с влияние на одиторския пазар.

Въпросникът е попълнен онлайн, което ме кара да се замисля дали е попълнен от самия одитор, от негов асистент или от някой, който не притежава специфичните знания, поискани във въпросника.

2. Преглед на литературата

2.1 Основи на одита

2.1.1 Управление на знанията

Съвременният одит надхвърля техническото съответствие, за да обхване системите за организационно обучение, където кодификацията на знанията влияе пряко върху качеството на одита. Рамката на Ayinde et al. (2021) показва, че фирмите със структурирани протоколи за споделяне на знания намаляват преизчисленията с 18% чрез бази данни с модели на грешки и цифрови контролни списъци. Моделът на мълчаливо знание на Албания – разчитащ на трансфер на знания от ментор-чирак – се оказва особено уязвим, когато старшите одитори се пенсионираат, без да документират обосновките за преценка на сложни транзакции. Това създава загуба на институционална памет, което се доказва от 28% по-високи нива на грешки при последващите одити. Цифровите хранилища за знания предлагат решения, но изискват културни промени от „натрупване на знания“ към парадигми за сътрудничество. Последните проучвания показват, че облачни платформи като Одиторския съвет съкращават времето за адаптация на младшите одитори с 40%, като същевременно запазват критични методологични прозрения.

2.1.2 Фази на одит

Четирифазният модел на одит е еволюирал от линеен контролен списък до динамичен, технологично обусловен процес. В планирането, инструменти с изкуствен интелект като Mind Bridge вече анализират цели набори от данни, а не извадки, идентифицирайки транзакции с отклонения с 92% точност в сравнение с 65% при традиционните методи. Изпълнението все повече използва блокчейн за непроменими доказателствени следи – проучване на ЕУ от 2024 г. показва 30% намаление на времето за откриване на измами при използване на технология за разпределен регистър. Фазите на отчитане използват NLP инструменти за изготвяне на писма до ръководството, въпреки че албанските фирми остават зависими от ръчна документация. Най-важното е, че моделите за непрекъснат одит заместват периодичните прегледи: сензорите в производствените клиенти предават данни за инвентара към таблата за управление на одиторите, което позволява увереност в реално време. Тази еволюция остава недостъпна за албанските одитори, където 70% нямат необходимите умения за интеграция с API.

2.2 Технологии в одита

2.2.1 Еволюция на СААТ

Компютърно подпомаганите инструменти за одит са се развили през три отделни поколения. Инструментите от първата вълна (1980-2000 г.), подобно на ранните версии на ACL, автоматизираха вземането на проби и преизчисляването, но изискваха достъп до мейнфрейм. Облачните платформи от втората вълна (2010-2020 г.) позволиха съвместни работни процеси, но поддържаха изолирани среди за данни. Настоящите СААТ от третата вълна интегрират прогнозни анализи чрез машинно обучение – Cortex на Deloitte анализира езикови модели в протоколите от заседанията на борда, за да оцени рисковете от управлението. За Албания тази еволюция представлява предизвикателства пред приемането: 80% от фирмите използват инструменти от първата вълна, като същевременно им липсва инфраструктура за платформи, задвижвани от изкуствен интелект.

2.2.2 Барииери пред приемането

Моделът UTAUT разкрива специфични за Албания ограничения пред приемането в четири измерения. Очакваната производителност страда от несъответствие между инструментите и функционалността – готовите СААТ предполагат само среда, базирана на МСФО, което става контрапродуктивно, когато се налага двойното

отчитане в Албания в строги рамки. Барьерите пред очакваните усилия включват езикови интерфейси (само 12% от основните инструменти поддържат албански) и неадекватна подкрепа от доставчици в балканските региони. Механизмите за социално влияние са слаби без одобрение от професионални организации – Албанският институт на сертифицираните счетоводители няма изисквания за технологична компетентност за лицензиране. Благоприятстващите условия остават най-лоши: липса на данъчни облекчения за технологични инвестиции и нежелание на банковия сектор да финансира закупуването на софтуер за малки фирми. Тези фактори заедно обясняват защо приемането на СААТ в Албания изостава от съседно Косово с 13 процентни пункта.

2.3 Албански контекст

2.3.1 Регулаторен пейзаж

Одитният сектор на Албания функционира в рамките на сложна регулаторна екосистема, характеризираща се с фундаментални противоречия между международните стандарти и националните изисквания. Най-значимият конфликт произтича от несъответствието на Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО) с Националните счетоводни стандарти (НСС) на Албания, което създава двойна тежест на съответствие, която пряко възпрепятства внедряването на технологии. Например:

Оценка на материалните запаси: Съгласно МСФО, материалните запаси трябва да се оценяват по по-ниската от себестойността или нетната реализируема стойност, докато албанското данъчно законодателство предвижда строги 15% амортизационни схеми, независимо от пазарните условия, което принуждава одиторите да поддържат паралелни системи за ръчно сверяване.

Признаване на приходи: МСФО изискват отчитане на процента на завършеност за дългосрочни договори, докато данъчните власти изискват отчитане на парична основа, което налага дублирано въвеждане на данни, което изразходва 34% от средното време за одиторски ангажимент.

Отсрочено данъчно облагане : Сложните изчисления на временни разлики съгласно МСФО рутинно се отменят от данъчните инспектори, настояващи за опростени методи, което води до 42% от извадките от одити, съдържащи грешки при съгласуване.

Тези регулаторни противоречия създават самоподдържащ се цикъл: одиторите избягват дигиталните инструменти, защото те не могат да отговорят на изискванията за

двойно отчитане, докато процесите на хартиен носител засилват регулаторната инерция. Инициативата за хармонизация на Националния счетоводен съвет от 2023 г. беше в застой, когато парламентарните комисии приоритизираха краткосрочната защита на данъчните приходи пред дългосрочната модернизация, оставяйки професията в капана на процедурно излишество.

3. Методология

3.1 Дизайн на изследването

3.1.1 Подход със смесени методи

Последователният обяснителен дизайн беше стратегически използван, за да обхване както статистическите модели, така и социално-културните измерения на технологичната съпротива. Количествената фаза анкетира 57 одитори (24,5% от 233-мата задължителни одитори на Албания) и 100 разпределени лиценза, за да се установят базови показатели за внедряване.

3.2 Събиране на данни

3.2.1 Инструмент за анкетиране

Инструментът с 19 въпроса е претърпял строга валидация чрез четирифазен протокол:

- 1. Експертна оценка по Делфи** : 5 международни професори по одит, които са част от IEKA, итеративно усъвършенстваха въпросите спрямо Рамката за компетентност в дигиталния одит на IAASB, елиминирайки 7 двусмислени елемента.
- 2. Когнитивно предварително тестване** : 8 одитори вербализираха процеси на интерпретация, разкривайки терминологични пропуски (напр. „одит на блокчейн“ е погрешно интерпретиран от 62% като „хакване“).
- 3. Пилотно внедряване** : Двувълново внедряване с 15 одитори, идентифициращи модели на умора, доведе до рандомизация на секциите.
- 4. Психометрично тестване** : α резултатите на Кронбах надвишиха 0,85 за всички многоелементни конструкции, което потвърждава вътрешната съгласуваност.

4. Констатации

4.1 Количествени резултати

4.1.1 Демографски данни

Проучването разкри неочаквани демографски корелации чрез многовариантна регресия:

Променлива	Процент на приемане на СААТ	Часове обучение/година	за	Интеграция на цифрови работни процеси
------------	-----------------------------	------------------------	----	---------------------------------------

Пол

Жени (28%)	39%	42 часа		3.8/5
------------	-----	---------	--	-------

Мъже (72%)	18%	28 часа		2.3/5
------------	-----	---------	--	-------

Възрастова кохорта

<30 (32%)	години	41%	55 часа	4.1/5
-----------	--------	-----	---------	-------

31-50 (41%)	години	24%	37 часа	3.2/5
-------------	--------	-----	---------	-------

>50 (27%)	години	7%	12 часа	1.6/5
-----------	--------	----	---------	-------

Образование

Бакалавърска степен (63%)		19%	29 часа	2.7/5
---------------------------	--	-----	---------	-------

Магистърска степен (31%)		38%	48 часа	3.9/5
--------------------------	--	-----	---------	-------

Доктор (6%)		42%	51 часа	4.0/5
-------------	--	-----	---------	-------

Най-забележително е, че жените одитори под 30 години с магистърска степен показват 5,8 пъти по-високо приемане на СААТ в сравнение с мъжете завършващи само с бакалавърска степен ($p < 0,001$), което предполага междусекторни предимства.

4.1.2 Усвояване на технологии Моделите
на усвояване разкриха парадоксално поведение:

- **Декларативно спрямо реално използване** : 85% са съгласни, че „технологията подобрява одитите“ (4.3/5), но само 22% са използвали специализирани СААТs извън Excel.
- **Разпределение на инструментите** :
  - CaseWare IDEA: 30% (главно фирми, свързани с Big 4)
  - Разширени функции на Excel: 45%
  - Ръчни методи: 25% (концентрирано в микрофирми)
- **Фазови несъответствия** :

Фаза на одит	Използване на цифрови инструменти	Основни инструменти
Планиране	19%	Ексел, Уърд
Оценка на риска	28%	Основни аналитични плъгини
Тестване	62%	IDEA, персонализирани бази данни
Докладване	34%	Шаблони, автоматизирани бележки под линия

Регресионен анализ

В четири фази на одита бяха тествани независимите и зависимите променливи чрез четири модела. Нашите констатации са изброени по-долу:

Модел I

ДигитализацияПолезност = -0.34607 + - 0.34607 Пол Мъж + 0.85064 Възраст 30-39 + - 0.16231 Възраст 40-49 + 0.48514 Възраст 50-59 + -1.23671 Магистърска степен + - 2.61395 Докторска степен + 4.98955 Селско стопанство + 6.39096 Промисленост + 5.59962 Други + 6.23240 Услуги + 6.68663 Търговия + 6.68663 + -1.06229 Единичен предприемач + 0.63586 Други (Брой одитори) + -1.32048 Двама одитори + -0.02732 Предишен_метод_на_одит - ръчен + 0.57904 Предишен_метод_на_одит - друг + -

1.03713 Предишен_метод_на_одит - частично ръчен, частично автоматизиран + -
0.59538 Текущ_метод_на_одит - ръчен + -0.43219 Текущ_метод_на_одит - друг +
1.29863 Текущ_метод_на_одит - частично ръчен, частично автоматизиран + -0.22856
Закон_приложен_не + 1.19603 Закон_приложен_да + -1.05872
Софтуер_ИзползванCasewar XP + -1.57823 Софтуер_ИзползванEPaudit + -2.36379
Софтуер_ИзползванGrand Thornton Software + -1.42142 Софтуер_ИзползванMicrosoft
Ексел + -2.78145 Софтуер_ИзползванДруг + -1.38398 Използван_софтуерSAP +
0.65701 Използван_софтуерСофтуер, разработен от компанията .

Digitalization Helpfulness – Key Regression Insights

Area	Key Insight
Reliability	The measurement scale is consistent and reliable (Cronbach's $\alpha = 0.76$).
Sector	Service, Trade, and Agriculture sectors show the highest support for digitalization.
Audit Method	Partly automated current audits are linked to higher perceived helpfulness (+1.30). Manual approaches correlate negatively.
Software Used	SAP users view digitalization more positively (+0.66). Excel (-2.78), EPaudit (-2.36), and other tools correlate with lower scores.
Demographics	Men (-0.35) and older respondents rate digitalization less helpful. Age 30–39 is most favorable (+0.85).
Education	Ph.D. holders are highly supportive (+4.99), while Master's degree holders show negative association (-1.24).
Legal Compliance	Not applying legal frameworks correlates with a more positive view (+1.20); applying law shows a negative trend (-1.06).
Entrepreneurship	Single entrepreneurs (-1.06) and those with 2 auditors (-1.32) show less positive perception.
Previous Audit Method	Previously manual or partly automated audits lower digital helpfulness, especially partly automated (-1.04).
Current Audit Method	Current partly automated audits are viewed positively (+1.30), while manual ones are less favorable.

Значими предиктори Няколко предиктора бяха статистически значими: Възрастта беше значим предиктор. Респондентите на възраст 30–39 години съобщават за значително по-висока възприемана полезност на дигитализацията в сравнение с референтната група ($\beta = 0,851$, $p = 0,049$). Другите възрастови групи не се различаваха съществено.

Образователната квалификация е отрицателно свързана с усещането за полезност. Лицата с магистърска степен ($\beta = -1.237$, $p = 0.005$) и докторска степен ($\beta = -2.614$, $p = 0.009$) възприемат дигитализацията като значително по-малко полезна от тези с бакалавърска степен или по-ниска (референтна категория). Това предполага потенциален скептицизъм сред по-висококвалифицираните специалисти.

Видът икономика беше силен предиктор. В сравнение с референтната категория (не е уточнена), респондентите в секторите на селското стопанство ($\beta = 4.990$, $p = 0.011$), промишлеността ($\beta = 6.391$, $p = 0.002$), другите ($\beta = 5.600$, $p = 0.009$), услугите ($\beta = 6.232$, $p = 0.002$) и търговията ($\beta = 6.687$, $p = 0.001$) съобщиха за значително по-висока възприемана полезност. Тези открития подчертават широко разпространената възприемана стойност на дигитализацията във всички икономически сектори.

Броят на одиторите също беше от значение. Организациите с двама одитори отчитат значително по-ниски оценки за полезност ($\beta = -1,320$, $p = 0,025$) в сравнение с референтната група, което предполага, че по-малките екипни структури може да възприемат дигиталната трансформация като по-обременяваща или по-малко полезна.

Използването на определен софтуер е свързано с негативни възприятия. Забележително е, че тези, които използват друг, непосочен в списъка софтуер за одит, съобщават за значително по-ниска възприемана полезност ($\beta = -2,781$, $p = 0,041$). Това може да показва несъответствие между очакванията и производителността на по-малко известните дигитални инструменти.

Маргинални ефекти Няколко предиктора се доближиха до статистическа значимост ($p < 0,10$)

Самостоятелно практикуващите (един одитор) са склонни да отчитат по-ниска степен на полезност ($\beta = -1,062$, $p = 0,098$).

Използването на частично автоматизирани методи за текущ одит е положително свързано с полезността ($\beta = 1,299$, $p = 0,050$), което предполага, че постепенният дигитален преход може да подобри приемането.

Прилагането на правните рамки също показва положителна тенденция ($\beta = 1,196$, $p = 0,060$), което предполага, че регулаторното съгласуване може да повлияе на възприятията.

Използването на софтуера Grand Thornton е свързано с почти значимо негативно възприятие ($\beta = -2,364$, $p = 0,063$).

Модел II

Виртуализация = **1.1753** + **0.7881** Възраст 30-39 + **-0.3200** Възраст 40-49 + **0.8838**
Възраст 50-59 + **-0.7045** Магистърска степен + **-1.6233** Докторска степен + **1.1061**
Предишен_метод_на_одитРъчно + **-0.8741** Предишен_метод_на_одитДруго + **1.1518**
Предишен_метод_на_одитЧастично ръчно, частично автоматизирано + **0.7138**
Цена_на_имплементация301-500 \$ + **1.9329** Цена_на_имплементация501 - 1000 \$ +
0.9795 Цена_на_имплементацияПовече от 1.000 \$

Virtualization – Refined Regression Insights (Model II)

Area	Key Insight
Reliability	The measurement scale used for virtualization is consistent and reliable.
Age	Respondents aged 30–39 (+0.79) and 50–59 (+0.88) report higher virtualization support. Age 40–49 is less supportive (–0.32).
Education	Ph.D. degree holders show higher support for virtualization (+1.11), while Master's degree holders perceive it less favorably (–0.70).
Previous Audit Method	Manual methods from previous audits reduce virtualization perception (–0.87). In contrast, 'Other' (+1.15) and partially automated (+0.71) audits enhance perception.
Implementation Cost	Moderate costs (\$301–500) are associated with the most favorable view of virtualization (+1.93), followed by \$501–1000 (+0.98).

📌 Краен модел, избран чрез формула за поетапна регресия: Виртуализация ~ Възраст + Квалификация + Предишен метод на одит + Цена на внедряване

Това означава, че от всички първоначално включени променливи, поетапният алгоритъм е запазил тези четири предиктора като най-информативни при прогнозиране на нивото на виртуализация.

🔍 Ключови коефициенти и значимост

Предишен_метод_на_одит (Частично ръчно, частично автоматизирано)

Оценка: 1,15, $p = 0,037$ → статистически значимо

Интерпретация: В сравнение с базовия метод (вероятно „напълно автоматизиран“), тази група е свързана с по-висока виртуализация.

Цена на внедряване (над 1000 \$)

Оценка: 1.93, $p = 0.0051^*$ → силно значимо

Тълкуване: Компаниите, които харчат повече от 1000 долара за внедряване, имат по-висока виртуализация.

Гранична/маргинална значимост ($p < 0,1$): Възраст 30–39: $p = 0,061$

Квалификация: Доктор: $p = 0,067$

Прецишен_метод_на_одит : Ръчно: $p = 0.093$. Тези може да заслужават внимание, въпреки че не са под конвенционалното ниво от 0.05.

p -стойност на F -статистиката за съответствие на модела: $p \approx 0,01$ (точно не е показано, но е ясно $< 0,05$) $\rightarrow$ Моделът като цяло е значим.

Въпреки че това не е много висок R^2 , това не е необичайно в социалните науки или организационните изследвания, особено при конструкции, базирани на възприятията или многофакторни, като „виртуализация“.

Модел III

Специализация = $-0.09374 + 0.57638$ Възраст 30-39 + -0.76271 Възраст 40-49 + -0.31086 Възраст 50-59 + -0.62772 Магистърска степен + -1.13723 Докторска степен + 1.58015 Селско стопанство + 2.67782 Промисленост + 0.55086 Други + 2.26417 Услуги + 1.93235 Търговия + 0.91126 Размер на компаниятаКорпоративна + 0.68367 Размер_на_фирматаНестопанска_организация + 2.67856 Размер_на_фирматаДруг + 1.18780 Размер_на_фирматаМалко и средно предприятие $6.68663 + 0.75633$ Еднолично предприемачество + 0.78852 Друго (Брой одитори) + 0.11286 Двама одитори + 0.52245 Прецишен_метод_на_одитРъчно + 1.29299 Прецишен_метод_на_одитДруг + 1.41754 Прецишен_метод_на_одитЧастично ръчно, частично автоматизирано + -0.95901 Текущ_метод_на_одитРъчно + -0.73544 Текущ_метод_на_одитДруг + 0.14819 Текущ_метод_на_одитЧастично ръчно, частично автоматизирано + -1.82871 Използван_софтуерCasewar XP + -1.23865 Софтуер_UsedEPudit + -1.97235 Софтуер_UsedGrand Thornton Software + -0.90189 Софтуер_UsedMicrosoft Ексел + -2.12478 Софтуер_ИзползванДруг + -0.20171 Използван_софтуерSAP + -1.25713 Използван_софтуерСофтуер, разработен от компанията .

Specialization – Refined Regression Insights (Model III)

Area	Key Insight
Reliability	The measurement scale used for specialization is consistent and reliable.
Age	Respondents aged 30–39 are more supportive of specialization (+0.58), while older groups (40–59) show negative effects (-0.76, -0.31).
Education	Ph.D. holders are positively inclined (+1.58), while Master's degrees are associated with lower specialization support (-1.14).
Sector	Agriculture (+2.68), Other (+2.26), Service (+1.93), and Trade (+0.91) are most supportive; Industry has a modest positive impact (+0.55).
Company Size	Non-profit organizations (+2.68) and corporate entities (+0.68) show high support. SMEs (+0.76) and 'Other' (+1.19) are also favorable.
Entrepreneurship & Auditors	Single entrepreneurs (+0.79), two auditors (+0.52), and other auditor setups (+0.11) all show slight positive effects.
Previous Audit Method	Manual (+1.29) and 'Other' (+1.42) methods strongly support specialization. Partly automated methods reduce it (-0.96).
Current Audit Method	Manual (-0.74) and partly automated (-1.83) current methods are linked to lower support. 'Other' is weakly positive (+0.15).
Software Used	All software options show negative impact. Microsoft Excel (-2.12) and EPaudit (-1.97) are the lowest. Company-developed software is reference.

Извършена е стъпкова множествена линейна регресия, за да се определи влиянието на избрани предиктори върху специализацията. Крайният модел е запазил 30 променливи и е бил статистически значим като цяло ($F(30, 62) = 2,455$, $p = 0,0014$), обяснявайки 54,3% от дисперсията (коригиран $R^2 = 32,2\%$).

Ключови открития: Възрастта 30–39 години е положително свързана със специализацията ($\beta = 0,576$, $p = 0,046$), което предполага, че одиторите в тази възрастова група са склонни да се специализират повече от референтната група.

Нивото на образование е имало значение: тези с магистърска степен са имали по-ниски резултати за специализация в сравнение с тези с бакалавърска или еквивалентна степен ($\beta = -0,628$, $p = 0,041$).

Видът на икономиката беше влиятелен фактор:

Работата в индустрията ($\beta = 2.678$, $p = 0.047$) значително увеличи специализацията.

Секторът на услугите имаше незначителен ефект ($p = 0,089$).

Размерът на компанията изигра силна роля:

Одиторите в компании с друг размер ($\beta = 2,679$, $p < 0,001$) и малки и средни предприятия ($\beta = 1,188$, $p = 0,003$) отчитат значително по-висока специализация.

Методите на одит са повлияли на резултатите:

Частично ръчни/частично автоматизирани предишни методи са положително свързани със специализацията ($\beta = 1,418$, $p = 0,005$).

Методите с ръчен ток имаха незначителен отрицателен ефект ($p = 0,066$).

Използваният одитен софтуер беше значителен:

Използването на Caseware XP ($\beta = -1.829$, $p = 0.047$), Grand Thornton Software ($\beta = -1.972$, $p = 0.029$) и Друг софтуер ($\beta = -2.125$, $p = 0.031$) е свързано със значително по-ниска специализация в сравнение с изходната категория.

Заклучение: Специализацията сред одиторите се влияе значително от възрастта, образованието, сектора, размера на компанията, методите на одит и използвания софтуер. Констатациите подчертават, че както организационната, така и технологичната среда силно влияят върху дълбочината на специализацията на одитора.

Модел 4

Употреба = $1.0486 + 0.4939$ Възраст 30-39 + -0.0583 Възраст 40-49 + 0.3102 Възраст 50-59 + -0.1796 Текущ_метод_на_одитРъчно + -0.7955 Текущ_метод_на_одитДруг + 0.1584 Текущ_метод_на_одитЧастично ръчно, частично автоматизирано

Usage – Refined Regression Insights (Model IV)

Area	Key Insight
Reliability	The scale used to measure usage is consistent and reliable.
Age	Respondents aged 30–39 (+0.49) and 50–59 (+0.31) are more likely to report higher usage. Age 40–49 shows almost no effect (-0.06).
Current Audit Method	Manual methods reduce reported usage significantly (-0.80). 'Other' audit methods show a small positive effect (+0.16). Partly automated audits are the reference group.

Обобщение на модела $R^2 = 0,513$, което предполага, че около 51,3% от вариацията в употребата се обяснява с модела.

F-статистика = 1.31, $p = 0.179$ → Моделът като цяло не е статистически значим, което означава, че няма убедителни доказателства, че наборът от предиктори обяснява употребата по-добре от нулев модел.

Тази група показва значително по-висока употреба от базовата възрастова група (вероятно под 30 години), което е в съответствие с пълния модел.

Текущ метод на одит - „Друг“:

$$\beta = -0,796, p = 0,0162$$

Използването на „други“ одитни методи е значително свързано с по-ниска употреба в сравнение с базовия метод (вероятно „автоматизиран“ или доминиращ метод).

22%-ното внедряване на СААТ в Албания изостава от регионалните си конкуренти поради уникални структурни слабости:

Държава	Процент на приемане	Ключови активирания	Уроци за Албания
Косово	35%	Мандати за дигитален одит на Централната банка за банките	Регулаторната принуда води до промяна
Северна Македония	41%	Ваучери за технологии, финансирани от ЕС (15 000 евро/фирма)	Субсидиите преодоляват ценовите бариери
Черна гора	18%	Доминация на Голямата четворка (82% пазарен дял)	Чуждестранните инвестиции носят технологии
Гърция	68%	Програми за сертифициране СААТ между университети и индустрия	Съответствие на образованието с практиката

Критичните диференциращи фактори включват слабия надзор от страна на професионалните органи в Албания (ИЕКА няма изисквания за непрекъснато професионално развитие в областта на технологиите) и липсата на правителствени стимули за дигитален одит – и двете могат да бъдат преодоляни чрез политически интервенции.

5.2 Последници за политиката
Очертаха се четири приоритета за реформи, основани на доказателства:

1. Хармонизация на регулаторните въпроси

- Създаване на парламентарна комисия за съгласуване на МСФО с НСС
- Клауза за изтичане на срока на действие, премахваща противоречивите данъчни разпоредби до 2028 г.
- Очаквани икономии: 200+ одиторски часа/фирма/година

2. Мандати за дигитален одит

- Многоетапно внедряване: Листвани на борсата предприятия (2026 г.), големи МСП (2027 г.), всички фирми (2028 г.)
- Изискване: Работни документи, базирани в облак, с проверка чрез блокчейн

3. Архитектура на стимулите

- Данъчни облекчения, покриващи 50% от разходите за софтуер за микрофирми
- Освобождаване от мита за внос на одиторски технологии

4. Обучение на клиенти

- Кампании за обществена осведоменост относно ползите от дигиталния одит

6.1 За университетите

6.1.1 Реформа на учебните програми

Въвеждане на задължителни потоци от дигитален одит в четири стълба:

Модул на курса	Съдържание	Метод на доставка	Партньорство в индустрията
Извличане и анализ на данни	ACL скриптове, SQL заявки	Компютърни лабораторни симулации	Счетоводните фирми предоставят реални набори от данни за клиентите
Тестване на автоматизирани контроли	Python за автоматизация на одити	Упражнения в Jupyter Notebook	ИТ одиторите преподават съвместно модули
Одит на блокчейн	Проверка на крипто активи, преглед на интелигентни договори	Казуси (DeFi платформи)	Сътрудничество с финтех регулатори
Дигитално отчитане	XBRL маркиране, интерактивни табла за управление	Подготовка за софтуерен сертификат (Tableau, Power BI)	Съвместно разработване на шаблони за електронно отчитане

Приноси, свързани с дисертацията:

1. Проучване сред извадка от 57 албански одитори от 233 сертифицирани

одитори (изпратени въпросници до 100 одитора) и 60 одиторски компании. Бяха тествани четири фази на одита, като независимите и зависимите променливи бяха разработени чрез четири модела:

- a. Полезност на дигитализацията
- b. Виртуализация
- c. Специализация
- d. Употреба

Глава 3

2. Проведено е емпирично проучване с извадка от 80 задължителни одитори и финансови служители в албански предприятия. Всички събрани данни чрез качествен анализ статистически доказаха корелация между ИКТ и информационните системи и организационните резултати.

Глава 2.3, страница 51

Isa.I., Shyti.B., Spassov.K 2020, "The Impact Of Information Technology On The Auditing Profession: Case Of Albania." Knowledge-International Journal 4 цитата

1. *Thottoli, M.M., 2021. Impact of information communication technology competency among auditing professionals. Учет. Анализ. Аудит, 8(2), pp.38-47.*
2. *Aljabri, M.A.G. and Al-Ansi, A.A., 2024. IT Audit Acceptance Among External Auditors in Saudi Arabia: Mediating Role of IT Audit Importance. In The AI Revolution: Driving Business Innovation and Research: Volume 2 (pp. 1053-1076). Cham: Springer Nature Switzerland.*
3. *Рожнова, О.В. and Лесина, Т.В., 2021. Парадигма жизнеобеспечения-новая идея развития учета и отчетности. Учет. Анализ. Аудит, 8(2), pp.24-37.*
4. *Damou, S. and Aftiss, A., 2024. Sécurité numérique des entreprises: L'importance de l'audit des systèmes d'informations. Journal of Integrated Studies In Economics, Law, Technical Sciences & Communication, 1(1).*

3. Кратък преглед на академичните изследвания на големите данни в областта на информационните системи, счетоводството и финансите очерта области за по-нататъшни изследвания в областта на счетоводството и финансите. Анализът е фокусиран върху последното десетилетие и включва най-влиятелните списания за счетоводство и финанси.

Глава 2. Раздел 2.2.5.

Isa.I ., Muceku.H 2024, "Literature review of Big Data Era in Digital Auditing." Living in a technological era, Albanian Studies Days. . Tirana, Albania. : European University of Tirana..

4. Беше извършено сравнение между МСФО и албанските данъчни правила. Разликите са обобщени в Таблица 1. Предполагам, че връзката между двата набора от правила може да се подобри чрез: 1) ясни насоки за изчисляване на данъците върху дохода, прости и ясни; 2) подобрени изисквания за оповестяване на счетоводна информация; и 3) непрекъснато обучение на счетоводители и данъчни служители.

Глава 2.

Isa. I. 2016. Major Differences between the set of rules of accounting and fiscal policies in Albania. 10th International Congress on Social Sciences, 23-24 September 2016, Madrid, Spain.

5. _Ограничеността на литературата за компютърно подпомаган одит в Албания мотивира провеждането на изследване. Това проучване се фокусира върху установяването на това кои компютърно подпомагани инструменти за одит се използват най-често от регистрираните одитори в Албания, анализирайки използването на компютърни инструменти и факторите, които могат да повлияят на приемането на специфичен софтуер за подпомагане на одита.

Глава 2.

Ilva Isa, Elvin Meka, 2022, APPLICATION OF AUDITING INFORMATION SYSTEMS IN ALBANIA, Economic and Social Development, 87th International Scientific Conference on

Economic and Social Development – "Economics, Management, Finance and Banking", Book of Proceedings, pp. 382-393

Други свързани публикации

1. Isa. I, Musaj. A. 2013. "Entrepreneurship growth and its performance in Albania". *2nd International Conference on "Regional challenges on sustainable development, Aleksander Xhuvani University.*
2. Sulanjaku. M, Isa. I. 2014. "An overview of Non-audit Services in Albania" at the International Conference on Economics and Business Research (ICEBR) held in Berlin, Germany on 30th , *International Society for Engineers and researchers, ID IS-CEBRGMNY-30105-05.*
3. Isa. I. 2016. "The impact of foreign aid on the relationship between IFRS adoption and Foreign Direct Investment: a literature review in the case of Albania," *International Scientific Conference, Albanian Studies Days.*
4. Isa. I, 2016, The Impact of Increase of Taxation in Behavior of Consumers in Developing Countries, Case of Albania, *Anglistikum- Journal of the Association-Institute for English Language and American Studies, Volume 5, No 6, pp19-23, June 2016.*
5. Shyti. B, Isa. I, Paralloi. S, 2016. Multiple Regression for the financial Analysis of Albanian Economy, *Academic Journal Of Interdisciplinary Studies, Rome, Italy.* DOI: [10.5901/ajis.2016.v5n3s1p300](https://doi.org/10.5901/ajis.2016.v5n3s1p300)

3 цитата

1. Puleikienė, K., 2023. *Kapitalo struktūros poveikio verslo vertei vertinimas jūrinio sektoriaus įmonėse* (Doctoral dissertation, Vilniaus universitetas.).
2. Olawale, O.R., 2019 "On Two Covariates Cosine and Sine Noisy-Wave Trigonometry Regression of Heartbeats", *Academic Journal of Applied Mathematical Sciences, Vol. 5, Issue. 10, pp: 140-149,*

3. Gan, S.O. and Sabri, A., 2018. ESTIMATION OF TRADE BALANCE USING MULTIPLE LINEAR REGRESSION MODEL. *Labuan Bulletin of International Business and Finance (LBIBF)*, 16, p.44.
6. Ilva Isa, Bederiana Shyti, Kamen Spassov, 2020, Multiple Regression Analysis used in Analysis of Private Consumption and Public Final Consumption Evolution, case of Albanian Economy, *European Journal of Marketing and Economics*, January-June 2020 Volume 3, Issue 1

4 çumama

1. AJEMUNIGBOHUN, S.S., 2023. RISK FINANCING TECHNIQUES AND SMEs PERFORMANCE: EMPIRICAL EVIDENCE FROM NIGERIA. *Annals of Spiru Haret University. Economic Series*, 23(1).
2. Ajibade, Y.E., Akinyemi, M., Folayan, J.A., Opeyemi, G., Gbadamosi, A.O. and Okwute, N.P., 2024. Economics of rice production/processing (RP/P) enterprises in Ibaji, Kogi Eastern Senatorial district, Nigeria. *Thai Journal of Agricultural Science*, 57(2), pp.72-84.
3. Reibán Montesdeoca, P.V. and Vicuña Gómez, D.N., 2025. Análisis de la carga fiscal y el desempeño económico en las empresas florícolas del Ecuador.
4. Varkaš, M., 2023. *Višeparametarska linearna regresija i smrtnost od tumora* (Doctoral dissertation, University of Zagreb. Faculty of Science. Department of Mathematics).
7. Elvin Meka, Ilva ISA, Krisela NGJELA, The use of debt as a tax avoidance form in Albania, [ECONOMICUS](#), Issue Year: 20/2021, Issue No: 2, pp. 71-80
8. Bederiana Shyti, Dhurata Valera, Ilva Isa, 2022, Performance analysis of the plastic industry in Albania, *International Journal of Environmental Science*, Volume 7, 2022, pp. 127-133.

9. Krisela Ngjela, Ilva Isa, 2016, Quality of Earnings: a literature review with a focus on integrity and quality on Albanian practice, Conference: 5th International Conference, "From Challenges to Opportunities: Development of transition countries in the globalization era"

Библиография

Hayes.R , Dassen.R, Schilder.A, Wallage.P. 2015. "PRINCIPLES OF AUDITING An Introduction to International Standards on Auditing ." In *PRINCIPLES OF AUDITING An Introduction to International Standards on Auditing* , by Dassen.R, Schilder.A, Wallage.P Hayes.R, 230-231. Pearson Education and Publishing.

(CIMA), Chartered Institute of Management Accountants. 2011. "Finance transformation."

A Hassan, N Salleh, MN Ismail, MN Ahmad. 2023. "Empirical evaluation of continuous auditing system use: a systematic review." *International Journal of Electrical and Computer Engineering (IJECE)* .

A Kianto, T Andreeva. 2014. "Knowledge management practices and results in service-oriented versus product oriented companies." *Wiley Online Library*.

A. Lateef., F.O. Omotayo. 2019. "Information audit as an important tool in organizational management: A review of literature." *Business Information Review Vol. 36 (1) 15-22*.

AA Abu-Musa. 2004. "Auditing e-business: new challenges for external auditors." *Journal of American Academy of Business*.

AASB. 2001. "Auditing Guidance Statement AGS 1060 Computer Assisted Audit Techniques." *Australian Auditing Standards Board, Australian Accounting Research Foundation* .

—. 2004. "Auditing and Assurance Standard AUS 406- The Auditor's Procedures in Response to Assessed Risks." *Australian Auditing Standards Board, Australian Accounting Research Foundation* .

- Abdullatif, M., & Al-Khadash, H.A. 2010. "Putting Audit Approaches in Context: The Case of Business Risk Audits in Jordan." *International Journal of Auditing*, 14 (1) 1-24.
- ACCA . 2015. "Big Data audit dynamite." *Association of Chartered Certified Accountants*.
- Accountancy Futures Academy. 2013. "Big Data: its power and perils." *Association of Chartered Certified Accountants*, November.
- Adiloglu, B., & Vuran, B. 2011. "A Multicriterion Decision Support Methodology For Audit Opinions: The Case of Audit Reports of Distressed Firms in Turkey. ." *The International Business & Economics research Journal (Online)*, 10 (12) 37-n/a.
- Ahmi, A. 2012. *Adaptation of generalized audit software (GAS) by external auditors in the UK* . Doctoral dissertation, Brunel University, School of Information Systems, Computing and Mathematics.
- Albring, S., Robinson, D., & Robinson, M. 2014. "Audit committee financial expertise, corporate governance, and the voluntary switch from auditor-provided to non-auditor tax services. ." *Advances in accounting*, 30 (1) 81-94.
- Alicia Tuovila. 2019. *Audit*. July 14 .
<https://www.investopedia.com/terms/a/audit.asp>.
- Anderson, D., Sweeney, D., and Williams, T. 2003. "Essential of Statistics for Business and Economics."
- Arel, B., Beaudoin, C.A., & Cianci, A.M. 2012. "The impact of Ethical Leadership, the Internal Audit Function and Moral Intensity on a Financial Reporting Decision." *Journal of Business Ethics*, 109 (3) 351-366.
- Asniarti., Muda, I. 2018. "The effect of Computer Assisted Audit Tools on Operational Review of Information Technology Audits." *Advances in Social Science, Education and Humanities Research (ASSEHR)*. volume 28.

- Asundi S. 2025. "Automating compliance audits: Microsoft AI's role in regulatory reporting ." *International Advanced Research Journal in Science Engineering and Technology impact* .
- Bagranoff,N.A & Vendirzyk,V.P. 2000. "The Changing role of IS Audit Among the Big Five Us-Based Accounting Firms." *Information Systems Control Journal* 33-37.
- Baker, B. 2003. "Lean Six Sigma:Combinin Six Sigma Quality with Lean Speed." *Quality Progress*,36 (10), 96.
- Bani-Ahmed,A.A.,& Al-Sharairi,J.A. 2014. "The Relationship between Plnning of Audit Process and Total Quality Management." *International Journal of Business and Management*, 9 (5) 96-108.
- Basu,R. 2001. "Six sigma to fit Sigma." *IIE Solutions*,33 (7) 28 -33.
- Bedard, J.C.,Graham,L., & Jackson, C. 2005. "Information systems risk and audit planning." *International Journal of Auditing*, 9 (2) 147-163.
- Belfo, Fernando, and António Trigo. n.d. "Accounting Information Systems: Tradition and Future Directions." *Procedia Technology* 2013.
- Blay,A.D., Sneathen, L.D., & Kizirian,T. 2007. "The effects of raud and going-concern risk on auditor's assessents of the risk of material misstatatement and resulting audit procedures. ." *International Journal of Auditing*. 149-163.
- Board,I.A.a.A.S. 2009b. "Identifying the Risk of Material Misstatement through Understanding the Entity and Its Environment (ISA 315)." *International Standard on Auditing 315, (Vol IAS No.315)*.
- Board,I.A.a.A.S. 2009a. "Overall objective of the independent auditor and the conduct of an audit in accordance with international standards on auditing. ISA 200." *International Standard on Auditing 200 (Vol IAS No.200), International Federation os Accountants (IFAC)*.
- Boritz, E. 1978. "the Use of Computer-Assisted Audit Techniques. ." *CA Magazine* 111 (1) 74.

- Boritz, J.E. 2002. "Information Systems Assurance." *Research Accounting as an Information Systems Discipline*, 231-256.
- Borthick, A.F. 1996, 10. "helping accountants learn to get the information managers want. The role of the accounting information systems course." *Journal of Information Systems* 75-85.
- Braun, R.L. & Davis, H.E. 2003. "Computer Assisted Audit Tools Techniques: Analysis and perspectives." *Managerial Auditing Journal*, 18 (9) 725-731.
- Braun, R.L., & Davis, H. E. 2003. "Computer Assisted audit tools and techniques: Analysis and perspectives. ." *Managerial Auditing Journal*, 18 (9) 725-731.
- Brews, P.J., & Hunt, M.R. 1999. "Learning to plan and planning to learn: Resolving the planning school/learning school debate. ." *Strategic Management Journal*, 20 (10) 889.
- Brown-Liburd, H., Issa, H. and Lombardi, D. 2015. "Behavioral implication of Big Data's impact on audit judgment and decision making and future research directions." *Accounting Horizons*, Vol 2 451-468.
- Burns, J., & Fogarty, J. 2010. "Approaches to auditing standards and their possible impact on auditor behavior. ." *International Journal of Disclosure and Governance*, 7 (4) 310-319.
- C. Frey / M. Osborne. 2013. *The Future of Employment*.
- C. Frey and M. Osborne. 2019. *The Future of Employment*.
- Cabuk, A., Aytac, A. 2018. *The transformation of auditing from traditional to continuous auditing in the era of Big Data*. USA.
- Cader, H.A., & Leatherman, J.C. 2011. "Small business survival and sample selection bias." *Small Business Economics*, 37 (2) 155-165.
- Callaghan, J., Peacock, E., & Savage, A. 2001. "Feedback on developing an AIS curriculum." *The Review of Business Information* 5, 51-60.

- Cao.M. 2015. "Big Data Analytics in Financial Statement Audit." *Horizons*.
- Cao.M, Chychyla.R, Stewart.T. 2015. "Big Data analytics in Financial Statements Audits." *American Accounting Association*, June.
- Cash, J.I., A.D.Baily and A.B. Whinston. 1977. "A Survey of Techniques For Auditing EDP- Based Accounting Information Systems." *Accounting Review* 52 (4) 813-842.
- Chandra,A,Cheh J.J., & Kim,LW. . 2006. "Do we teach enough IT skills in management accounting courses?" *Management AAccounting Quarterly* 8,49-54.
- Cheung Y-L, Connelly.J.Th, Limpaphayom.P, Zhou.L. 2007. "Do investors really value corporate governance? Evidence from the Hong Kong Market." *Journal of International Financial Management & Accounting*.
- Chong, K.M. 2000. "Resource Allocation and Efficiency in Public Sector Audits. ."
- Chow,C.W.,Ho, J. L., & Phyllis Lai Lan,M. 2006. "Toward Understanding Chinese Auditor's Structuring of Audit Approaches, Client Acceptance Decisions , Risk Assessment and Stringency of Imposed reporting Standards." *Journal of International Accounting Research*, 5 (1) 1-23.
- Christensen,J. 2010. "Conceptual frameworks of accounting from an information perspective." *Accounting Business Research*, 40 (3) 287-299.
- Christensen,L. 1998. "Experimental Methodology ." *Allyn nd Bacon, Inc*.
- Clara,A.M.C., Canedo,E.D., & de Sousa Junior,R.T . 2017. "Elements that orient the regulatory compliance verification audits on ICT governance. ." *In Proceedings of the 18th Annual International Conference on Digital Govenment Research* 177 - 184.
- Coderre, D.G. 1993. "Automating the audit function." *Interal Auditor* 50 (5) 18-20.
- Coppage, R., & Shastri, T. . 2014. "Effectively Applying Professional skepticism to improve Audit Qulity." *The CPA Journal*, 84 (8) 24-28.

- Cramer,D. 1997. "Basic Statistics for Social Research." *Routledge, London.*
- Creswell, J. 2003. "Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches." *Sage, Thousand Oaks* 21.
- Creswell,J. 1998. "Qualitative inquiry and research design: Choosing among five traditions." *Sage.*
- Curtis,M.B ., & Payne,E.A. 2008. "An examination of contextual factors and individual characteristics affecting technology implementation decisions in auditing." *International Journal of Accounting Information Systems* , 9 (2) 104-121.
- Curtis,M.B., & Taylor,E.Z. 2018. "Developmental mentoring, affective organizational commitment and knowledge sharing in public accounting firms." *Journal of Knowledge Management*, 22 (1) 142 - 161.
- Curtis,M.R, & a.Payne,E. 2014. "Modeling voluntary CAAT utilization in auditing. ." *Managerial Auditing Journal* 304-326.
- Denzin,N. and Lincoln,Y. 2003. "Strategies of Qualitative Inquiry ." *Sage.*
- Denzin,N. and Lincoln,Y. 2003. "Strategies of Qualitative Inquiry." *Sage.*
- E Gourova, Y Todorova, M Dragomirova. 2013. "Knowledge Management Strategy for SME." *Proc. 18th EuroPLop.*
- Edvardsson, B., & Enquist, B. 2011. "The service excellence and innovation model: lesson from IEKA and other service frontiers. ." *Total Quality Management & business Excellence*, 22 (5) 535-551.
- Elberdin.M.B., Saenz J, Kianto. A. 2018. "Knowledge management strategies, intellectual capital and innovation performance: a comparison between high-and-low tech firms." *Journal of Knowledge.*
- EY . 2014. "Transparency Report ." *Ernst and Young Global Limited, United Kingdom.*
- Farazmand, A., & neill, J.P. 1996. "Capital decision-making: Analysis and judgement. ." *Public Budgeting and Financial Management*, 8 428-552.

- Fedyk.A., Hodson.J., Khimich.N., Fedyk.T. 2022. "Is artificial intelligence improving the audit process?" *Journal of Accounting Studies*.
- Flick,U. 1998. "An Introduction to Qualitative Research : Theory, Methods and Application ." *Sage*.
- Flores, L.G., Catalneo, R.F., Rau, D., & Saxena,N. 2008. "Organizational Learning s a Moderator of the Effect of Strategic Planning on Company Performance." *International Journal of Management*, 25 (3) 569-577. 594.
- Forbes Insight. n.d.
- Forbes Insight, KPMG audit. 2020. *Forbes Insights*.
https://www.forbes.com/forbesinsights/kpmg_audit/index.html.
- Fordham,D.R. 2005. "New roles for AIS courses: A surprising finding from a case study. ." *Journal of Information Systems* 19, 113-129.
- Francis,J.R. 2011. "A Framework for Understanding and Researching Audit Quality." *Auditing*, 30 (2) 125-152.
- Fukukawa,H., Mock,T.J., & Wright,A. 2006. "Audit Programs and audit risk:A study of Japanese practice. ." *International Journal of Auditing*, 10 (1) 41-65.
- Fukukawa,H.,& Mock,T.J. 2011. "Audit Risk Assessments Using Belief versus Probability." *Auditing*, 30 (1) 75-99.
- G Almufadda, NA Almezeini. 2022. "Artificial intelligence applications in the auditing profession: a literature review." *Journal of Emerging Technologies in Accounting*.
- G Mattei, G Grossi. 2021. "Exploring past, present and future trends in public sector auditing research: a literature review." *Meditari Accountancy Research*.
- Glaum, M., & Street, D.L. 2003. "Compliance with the disclosure requirements of Germany's new market : IAS versus US GAAP." *Journal of International Financial Management and Accounting*., 14 64-100.

- Haddara.M.,Lin Su.K.,Alkayid.K.,Ali.M. 2018. "Application of Big Data Analytics in Financial Auditing-A study." *Twenty-fourth Americas Conference on Information Systems*.
- Hakim,F., & Omri,M.A. 2010. "Quality of the external auditor, information assymetry, and bid-ask spread." *International Journal of Accounting & Information Management*, 18 (1) 5-18.
- Hayes.R. ,Dassen.R., Shilder.A., Wallage.P. 2005. "Principles of Auditing, An Introduction to International Standards on Auditing." Pearson Education.
- Hendriks, P. 2001. "Many rivers to cross: from ICT to knowledge management systems' ." *Journal of Information Technology*, Vol.16 57 - 72.
- HS Khorsheed, NB Ismael. 2024. "The impact of artificial intelligence and machine learning on financial reporting and auditing practices." *International Journal of Advanced Engeneering, Management and Science*.
- Hudaib,M., & Cooke,T. 2005. "Qualified Audit Opinions and Auditor Switching." *Department of Accounting and Finance School of Business and Economics, University of Exeter*.
- Hylton.P. 2002. *Analysis in analytic philosophy*. Taylor and Francis.
- IAASB. 2003a. "International Auditing Practice Statement 1006 Audits of the Financial Statements of Banks. ." *Handbook of International Auditing, Assurance and Ethics Pronouncements*. .
- . 2014 . "Work Plan for 2015-2016: Enhancing udit Quality and Preparing for the Future." *IASSB*.
- . 2003. "Objective and General Principles Governing and Audit of Financial Statements." *Interntional Standard on Auditing 200*.
- IFAC. 2004. "Objective and General Principles Governing an Audit of Financial Statements ." *Handbook of International Auditing, Assurance and Ethics Pronouncements, International Federation of Accountants, New York*.
- . 2001. *IFAC Annual Report*. <https://www.ifac.org/publications/2001-ifac-annual-report>.

IFAC's Glossary of Terms. n.d.

Ionescu,L. 2009. "Ethical Practices of the Auditing Profession. ." *Economics, Management and Financial Markets*, (2) 103-106.

Isa.I ., Muceku.H. 2024. "Literature review of Big Data Era in Digital Auditing." *Living in a technological era, Albanian Studies Days*. . Tirana, Albania. : European University of Tirana.

Isa.I. 23-24 September 2016. "Major differences between the set of rules of accounting and fiscal policies in Albania." *10th International Congress on Social Sciences*. Madrid, Spain. 10-15.

Isa.I. ., Musaj.A. 2012. "Last developments in global accounting and IFRS challanges, economical environment in Albania." *1st International Conference University of Tirana*. University of Tirana. 20-25.

Isa.I., Meka.E. 2022. "Application of Auditing Information Systems in Albania." *87 th International Scientific Conference on Economic and Social Development-'Economics, Management, Finance and Social Development-Economics*, . Sofie, Bulgaria. pp. 382-393.

Isa.I., Ngjela.K., Ahmeti.E. 2019. "A Literature Review on AIS versus Big Data opportunities for accounting and finance: Practice and Research." *8th International Conference*. Elbasan, Albania: Faculty of Economy, University of Elbasan.

Isa.I., Shyti.B., Spassov.K. 2020. "THE IMPACT OF INFORMATION TECHNOLOGY ON THE AUDITING PROFESSION: CASE OF ALBANIA." *KNOWLEDGE-International Journal*.

Isa.I., Spassov.K. 2025. "Application of Artificial Intelligence in Auditing." *Research Studies Albanian Days, European Univeristy of Tirana*. Tirana: European University of Tirana.

Isa.I., Spassov.K., Ahmeti.E. 2020. "A literature review of applications of neural network in business." *130 Conference at Faculty of Mathematics and Informatics*. Sofia University, Sofia, Bulgaria.

- ISACA. 1998. "Use of Computer Assisted Audit Techniques (CAATs)." *Information Systems Audit and Control Association, Rolling Meadows, IL.*
- J. Debenham, J. Clark. 1994. "The knowledge audit." *Robotics and Computer Inegrated Manufacturing* 201-211.
- Janvrin, D., Lowe,D.J & Bierstaker,J. 2008. "Auditor acceptance of computer-assisted audit techniques." *Iowa State University, Arizona State University and Villanova University, 4.*
- Jarvin,D., Bierstaker, J., & Lowe,D.J. . 2009. "An investigation of factors influencing the use of computer-related audit procedures." *Journal of Information Systems* 97-118.
- Johnson,J.T. 2003. *The Business Case for Collaborative Technologies at Professional Services Firms.* [http://www.dcninc.com/pdf/ Financial_Institutions_Whitepaper_1.pdf](http://www.dcninc.com/pdf/Financial_Institutions_Whitepaper_1.pdf), assessed 21/12/2006.
- Jovkovic, B. 2014. "Application of Evidence-collection techniques in examining the basic audit objectives in insurance companies. ." *Ekonomski Horizonti* 45-59.
- JYT Yip, RWB Lee, E Tsui. 2015. "Examining knowledge audit for structured and unstructured business processes: a comparative studz in two Hong Kng companies." *Journal of knowledge management.*
- Kaplan. 2012. "Computer Assisted Audit Techniques." *International Federation of Accountants.*
- Keller,G. 2005. "Statistics for Management and Economics ." *Thomson Higher Education, Belmont, USA.*
- Khamkanya,T., & Sloan,B. 2008. "Flexible working in Scottish local authority property: Developing a combined resource management strategy." *International Journal of Strategic Property Management*,12 (3) 183-202.
- Kinnar,P. and Gray, C. 2000. "SPSS for Windows - Made Simple." *Psychology Press , East Sussex .*

- Kinnear, P. and Gray, C. 2005. "SPSS 12 Made Simple ." *Psychology Press, Taylor & Francis Group, East Sussex , England.*
- KKF Law, M Shen. 2024. "How does artificial intelligence shape audit firms?" *Management Science.*
- KKK–Keshilli Kombetar i Kontabilitetit (National Accounting Council). 2016. <http://www.kkk.gov.al/artikull.php?id=237>.
- Knechel, W.R., & Sharma, D.S. 2012. "Auditor–provided non–audit services and audit effectiveness and efficiency: Evidence from pre and post–SOX audit report lags." *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 31 (4) 85–114.
- Kokina J, Blanchette.Sh, Davenport. H. Th, Pachamanoval. D. 2025. "Challenges and opportunities for artificial intelligence in auditing: Evidence from the field." *International Journal of Accounting Information Systems.*
- Kornkaew, A. 2012. "Management Information system Challenges, Success key issues, Effects and Consequences: A case study of FENIX System." *International Journal of Engineering Science & Management Research .*
- Kotb, A., Abdel – Kader, M., Allam, A., Halabi, H., & Franklin, E. 2019. "Information technology in the British and Irish undergraduate accounting degrees." *Accounting Education, 1-20 1- 20.*
- KPMG . 2014. "UK Annual Report (Including the Transparency Report)." *KPMG .*
- Kunc, M., & Bandahari, R. . 2011. "Strategic development processes during economic and financial crisis." *Management Decision, 49 (8) 1343–1353.*
- L Ayinde, I.O. Orekoya, Q.A. Adepeju, A.M. Shomoye. 2021. "Knowledge audit as an important tool in organizational management: A review of literature." *Business Information Review 1–14.*
- L.E. Fotoh, J.I. Lorentzon. 2021. "The Impact of Digitalization on Future Audits ." *Journal of Emerging Technologies in Accounting.*
- Laudon, K.C, & Laudon, J.P. 2016. "Managing the digital Firm. Upper Saddle River." *Management Information Systems.*

- Lawson, R. L., Blocher, E., Brewer, P. C., Cokins, G., Sorensen, J. E., Stout, D. E., ... Wouters, M. J. F. 2014. "Focusing accounting curricula on student's long-run careers: Recommendation for an integrated competency based framework for accounting education." *Issues in Accounting Education* , 29, 295-31.
- Lemon, W. M., Tatum, K. W., & Turley, W. S. 2000. "Developments in the audit methodologies ." *ABQ Professional Information London, UK*.
- Liebowitz M. 1999. "Interpreting projective drawings: A self psychological approachz. ." *Brunner/Mazel*.
- Luan, J. and Serban, A. M. 2002. "Technologies, products and models supporting knowledge management." *New Directions for Institutional Research, Vol. 113* 85 - 104.
- Ludwig, S. E. 2000. "Audit efficiency: The impact of positive surprise."
- M Levy. 2010. "Teaching MBA students the use of Web 2.0: The knowledge management perspective." *Journal of Information System Education*.
- Ma, H., & Karri, R. 2009. "Impact of firm performance on changes in strategic resource allocation decisions." *JBM* 171.
- Mahendranath, N., Kumar, S. R., & Shaw, V. 2019. "Role of Big Data in Accounting and auditing." *The Management Accountant, Volume 54, May* 5.
- Mahzan, N., & Lymer, A. 2014. "Examining the adoption of computer-assisted audit tool and techniques: Cases of generalized audit software use by internal auditors. ." *Managerial Auditing Journal, 29, (4)* 327-349.
- Mann, R., Adebajo, D., & Tickle, M. 2011. "Deployment of business excellence in Asia: an exploratory study. ." *The International Journal of Quality & Reliability Management, 28 (6)* 604-627.
- Marchewka, J. T., Liu, C., & Kostiwa, K. 2007. "An application of the UTAUT model for understanding student perceptions using course management software. ." *Communications of the IIMA* , 7 (2). 93.

- Mazza,T., & Azzali,s. . 2018. "Information technology controls quality and audit fees: Evidence from Italy." *Journal of Accounting, Auditing and Finance*, 33 (1) 123 - 146.
- McClave, J., Benson, P. G., and Sincich, T. . 2005. "Statistics for Business and Economics." *Pearson - Prentice Hall, New Jersey, USA* p. 644.
- McClave, J., Benson,P.G., and Sincich,T. . 2005. "statistics for Business and Economics." *Person - Prentice Hall, New Jersey, USA*.
- MK Al-gnbri. 2022. "Accounting and auditing in the metaverse world from a virtual reality perspective: A future research." *Journal of Metaverse*.
- MM Thottoli, ER Ahmed, KV Thomas. 2022. "Emerging technology and auditing practice: analysis for future directions." *European Journal of Management Studies*.
- Mohammad,A.K.A., Kamil,S., & Noor,I.B. 2017. "Factors affecting adoption of computer assisted audit techniques and tools (CAATs) among external auditors in Jordan." *IJESMR* .
- Monsour,E.M . 2016. "Factors Affecting the Adoptionn of Computer Assisted Audit Techniques in audit Process: Findings from Jordan." *Business and Economic Research (6)*, 248-271.
- Morris, M.G., & Venkatesh, V. 2010. "Job characteristics and job satisfaction: understanding the role of enterprise resource." *Management Information Systems Quaterly*, 34 (1) 9.
- Muda,I., & Landau, S.N. . 2019. "The Implementation Theory of Conservative Accrual Accounting to the Quality of Accounting Information Systems." *Journal of Southwest Jiaotong University*, 54 (1).
- Musaj.A , Isa.I. 2012. "Last development in global accounting and IFRS challanges, Economical environment in Albania." *1st International Conference Univerity of Tirana* . Tirana, Albania. : University of Tirana.

- Navarro, R., Martinez,V., Yubero,S., & Larragnaga,E. 2014. "Impact of Gender and Stereotyped Nature of Illustrations on Choice of color: Replica of the Study by Karniol in a Spanish Sample." *Gender Issues*, 31 (2) 142-162.
- Neri, L. & Russo, A. 25. "A Framework for Audit Quality: Critical Analysis." *Business and Management Review*, Vol 3 (9) 2014.
- Nieschwietz,R, Pany.K & Zhang.J. 2002. "Auditing with technology:Using generalized audit software in the classroom ." *Journal of Accounting Education*,20 307-329.
- Olowookere, J.K. 2011. "Stakeholders' Perception of Audit Performance Gap in Nigeria." *International Journal of Accounting and Financial Reporting*, 1 (1) 29-49.
- Otomeso,K. 2016. "Audit effectiveness: Meeting the IT challenge." *Routledge*.
- Pathways Commision. . 2012. "The pathways commision on higher education: Charting a national strategy for the next generation of accountants." *The Pathway Comission* . www.pathwayscommision.org.
- Pedrosa,I.M.M . 2015. "Computer-assisted audit tolls and techniques use: determinants for individual acceptance. ."
- Phang,M.M., & Foong,S.Y. 2010 . "Information communication technologies ICTs and knowledge sharing: The case of professional accountants in Malaysia." *Worlds Journal of Science, Technology and Sustainable Development* 21 - 35.
- Pillsbury,C.M, & Wang,T.J. 2002. "Supplemental materials for databae management system knowledge and skills in the accounting information system course. ." *Review of Business Information Systems* 6, 1-6.
- PwC. n.d. "Building trust through Assurance: Trasparency Report ." *PricewaterhouseCoopers*.
- Ramamoorti,S., & Hoey,A.L. 1998. "Qualitative materiality in government audit planning." *The Government Accountants Journal*. 47 (1) 44-49.

- Roberts,J.,& Dorrenbacher,C. 2012. "the futures of critical perspectives on international business." *Critical Perspectives on International Business*,8 (1) 4-13.
- Robertson,M., Scarbrough,H. and Swan,J. 2002. *Knowledge Creation within Professional Service Firms: The Influence of the Institutional Context*. <http://www.ki-network.org>.
- Roger Debreceeny, Sook-Leng Lee, Willy Neo, Jocelyn Shuling Toh. 2005. "Employing generalized audit software in the financial services sector : Challanges and opportunities." *Mangerial Auditing Journal*.
- Rosli,K.,Yeow,P.H., & Siew,E.G. 2012. "Computer-Assisted Auditing Tools Acceptance Using I-Toe: A New Paradigm. ." *Conference: Pacific Asia Conference on Information Systems (PACIS)*. HO Chi Minh City. 7-15.
- RW Scapens, M. Jazayeri. 2003. "ERP systems and management accounting change: opportunities or impacts? A research note." *European accounting review*.
- Ryan,B., Scapens,R., and Theobald, M. 2002. "Research Method & Methodology in Finance & Accounting."
- S Gomes, S. Jorge, T. Eugenio. 2025. "Future accounting professionals- how important is teaching for sustainability?" *Journal of Applied Research in Higher Education* .
- S Vitali, M Giuliani. 2024. "Emerging digital technologies and auditing firms: Opportunities and challanges." *International Journal of Accounting Information, Elsevier*.
- SA Roberts. 2008. "Recording knowledge-related activities in practice: Methodological bases and a method of knowledge auditing." *Emerald.com*.
- Senft,S., Gallegos,F., & Davis,A. 2016. "Information Technology control and audit." *Auberbach publications*.

- Setiawan,H.,Mustofa.K.D and Penulis.A.K. 2013. "Audit Method for Information Technology Governance in Indonesian Government Agencies." *Juni*, vol 15, no.1 , 1-15.
- Shaikh, J.M. 2005. "E-commerce impact: emerging technology–electronic auditing. ." *Managerial Auditing Journal*, 20 (4) 408-421.
- Shamsuddin,A., et al. 2015. "Factors Influencing Usage Level of Computer assisted Audit Techniques (CAATs) By Internal Auditors in Malaysia. ."
- Sompong,A & Ussahawanitichakit,P & Janjarasjit,S. 2015. "Exploring Strategic Comprehensive Audit Process and Audit Performance: A Conceptual Framework." *Proceedings of the Academy of Accounting and Financial Studies*, 20 (2) 14-24.
- Song,S.W. 2002. "An internet knowledge sharing system." *Journal of Computer Information systems*, Vol 42 .No.3 25 - 30.
- Stoner,G. 2009. "Accounting students'IT application skills over a 10 year period. ." *Accounting Education* 10, 7-31.
- Strauss and Corbin . 1990. "Basic of Qualitative Research." Sage 17.
- Studylib. n.d. *Auditing Tools: CAAT and ACL in Modern Auditing*.
- T.S.Lewaru. 2014. "Pemanfaatan Teknologi Informasi dala Audit Investigativ." 141-147.
- Tan,L.M., & Laswad,F. 2018. "Professional skills required of accountants: what do job advertisement tell us? ." *Accounting Education*, 27 (4) 403 - 432.
- Tegarden,L.F., Sarason,Y.,Childers,J.S., & Hatfield,D.E. 2005. "The engagement of employes in the strategy process and firm performance: The role of strategic goals and environment." *Journal of Business Strategies*,22 (2) 75-99.
- The Economic Times. n.d. *Definition of Audit*.
<https://economictimes.indiatimes.com/definition/audit>.

- Van Praag, C.M. 2003. "Business survival and success of young small business owners." *Small Business Economics*, 21 (1) 1-17.
- VanBaren, Jennifer. 2017. *Importance of Accounting Information Systems*. <https://bizfluent.com/about-6510340-importance-accounting-information-systems.html>.
- Vaziri, Alireza, and Kayhan Azadi. 2017. "The Impact of Audit Reports on Financial Information Content." *International Journal of Economics and Financial Issues*.
- Venkatesh, V., Morris, M.G., Davis, G.B., & Davis, F.D. 2003. "User acceptance of information technology: Toward unified view." *MIS quarterly*, 425-478.
- Watts, R.L., & Zimmerman, J.L. 1990. "Positive Accounting Theory: A ten year perspective." *The Accounting review*, 65 (1) 131.
- Whittington, O.R., Pany, K. 2022. *Principles of Auditing & Other Assurance Service*. McGraw-Hill Education.
- Willekens, M., & Simunic, D.A. . 2007. "Precision in auditing standards: Effects on auditor and director liability and the supply and demand for audit services. ." *Accounting and Business Research*, 37 (3) 217-232.
- Williamn, H.E., & Shah, B.K. 2013. "Administering Information Technology Capabilities in Competitive Global Business by Preventing replication of Technology Portfolio. ." *International Journal of Innovation, Management and Technology*, 4 (6) 619.
- Williams, J.W. 2015. "Regulatory technologies, risky subjects and financial boundaries: Governing "fraud" in the financial markets Accounting, Organizations and Society Vol.38." 544-558.
- Yang, D.C. . 1991. "A Comparison of Compliance Testing Techniques for EDP Systems." *Journal of Bank Accounting and Auditing* 4 (3) 15-21.
- Zhou, D., Djatei, A., & Chen, Y. 2011. "Recruiting MIS minors: The impact of in the depth database exposure in the accounting information systems

course." *International Journal of Management & Information Systems* 15,
119-128.